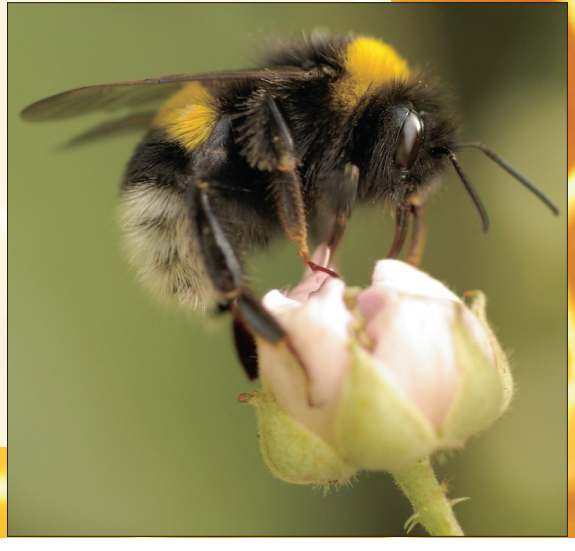
Türkiye'nin Her Yerinde Arıcılığın Önemli Bir Yeri Var

Türkiye kovan varlığı bakımından dünyada üçüncü, bal üretimi açısından dördüncü sırada yer alıyor. Türk arıcılığının ve bal ihracatının çok çeşitli sorunları var. Özellikle Çin'den Türkiye'ye kalitesiz ucuz ballar girmekte ve bu ballar kaliteli balımıza katılınca ihracat sorunları çıkmakta

→ **Hazırlayan: Gülder DEMİR -** gulder.demir@dunya.com

Arıcılık modern tarımın en önemli dallarından biri. Türkiye ekolojik yapısından dolayı büyük bir arıcılık potansiyeline sahip olup kırsal sosyal yapı da bu potansiyeli artırmakta. Arı ürünlerinin bilinen faydaları sayılamayacak kadar çok. Arının en önemli hizmeti; bitkilerde sağladıkları tozlaşma ile bitkisel üretimde ürün artışına neden olması ve ürünün kalitesini de artırması. Bu basit gibi görünen tozlaşma etkisi o kadar önemli ki; birçok bitki türünün neslini sürdürebilmesi bal arılarının sağladığı bu tozlaşmaya bağlı.

Bitkilerin tohum bağlamasına yardımcı olarak doğal dengeyi kuran arılar ayrıca, organik üretimde çok önemli görevleri var. Bunların yanı sıra başta bal olmak üzere birçok arı ürünü ihraç edilmekte.

Dünyada da yapılan en yaygın tarımsal faaliyetlerden biri olan arıcılık, dünya ticaretinde önemli bir tarım girdisi oluşturmakta. Bugün dünyada 56 milyon dolayında arı kovanı bulunmakta, bu kovanlardan da 1,2 milyon ton dolayında bal üretilmekte. Üretilen balın yaklaşık _'ü ticarete konu olmakta ve dış satımın yüzde 90'ı yirmi dolayındaki bal üreticisi ülkeden yapılmakta.

Dünyanın en çok kovan varlığına (65 milyon) sahip ve bal üreten (211 bin ton) ülkesi ise Çin. Dünya bal üretimi kovan başına orta-

lama 20 kg. dolayında olup bu rakam Çin'de 33, Arjantin'de 40, Meksika'da 27, Kanada'da 64, Avustralya'da 55, Macaristan'da 40 ve Türkiye'de 16 kg. dolayında. Bu ülkeler aynı zamanda dünyanın en çok bal ihraç eden ülkeleri. Dünyada en çok bal ithal eden ülkeler ise; Almanya, ABD, Japonya, İngiltere, İtalya, İsviçre, Fransa, Avusturya ve diğer Avrupa ülkeleri. Bu ülkelerden Almanya yalnız başına Türkiye'nin bal üretiminden daha fazla bal ithal etmekte.

TÜRKİYE'DE ARICILIK

Türkiye'de arıcılık, gelenek olarak yapıla gelen sosyo-ekonomik bir faaliyet. Türkiye sahip olduğu dört milyon dolayındaki kovan varlığı ve 63 bin ton dolayındaki bal üretimi ile dünyada üçüncü ve dördüncü sıralarda yer alarak hem kovan varlığı hem de bal üretimi bakımından dünyanın en önemli ülkeleri arasında. Ancak bu önemli gelişmeye karşın, ülkemizde kovan başına ortalama bal üretimi 16 kg. dolayında olup dünya ortalaması olan 20 kg.ın altında. Bununla birlikte, Türkiye'nin dünya bal ticaretinde yüzde 1,87'lik bir payla onuncu sırada yer almakta olup bu durum kovan varlığı ve bal üretimiyle uyum sağlamamakta. Hem dünya bal ticaretindeki payımız hem de koloni başına bal üretimimiz dikkate alındığında, ülkemizin sahip olduğu mevcut arıcılık potansiyelinden yeteri kadar faydalanamadığımız ortaya çıkmakta.

Diğer yandan ülkemizde, bal dışında diğer arı ürünlerinin üretimi ve bal arılarının bitkisel üretimde yeterli tozlaşmanın sağlanması amacıyla kullanılmaları da yaygın değil. Kovan başına bal üretiminin artırılması, bal üretimi yanında diğer arı ürünlerinin üretilmesi ve bal arılarının bitkisel üretimde daha yaygın kullanılması durumunda mevcut potansiyelimizi daha iyi değerlendireceğimiz söylenebilir. Ancak, ilkel ve geçit kovanlardan modern kovanlara geçişin büyük ölçüde tamamlanmış olması, koloni başına ortalama bal üretiminde bir miktar artışın sağlanması arıcılığımız için olumlu gelişmeler olarak sayılabilir.

Türkiye'nin ekolojik ve sosyo-ekonomik yapısı gereği, ülkemizin her yerinde arıcılık yapılabilirken sırasıyla Ege, Karadeniz ve Akdeniz Bölgeleri gerek kovan varlığı gerekse üretim payı bakımından arıcılık için en önemli bölgelerimiz. Türkiye bal üretiminin yaklaşık yarısı bu üç bölgemizde gerçekleşmekte. Bal üretimi bakımından sırasıyla ilk on ilimiz; Muğla, Ordu, Adana, Aydın, Sivas, Antalya, İzmir, İçel, Erzincan ve Samsun olup ülkemiz bal üretiminin yaklaşık yarısı bu illerimizde üretilmekte.

BAL ÜRETİMİNDE ÇEŞİTLİLİK

Arıcılık az bir sermaye ve emekle yapılmaya uygun bir uğraş. Çiftçilerimiz, köylü kadınlarımız, hatta herkes, evinin bahçesinde birkaç kovanla bu güzel ve zevkli işe başlayabilir. Daha sonra kovan sayısı artırılarak ticari boyut kazandırılabilir. En önemlisi, bir ailenin geçimini sağlayan ana uğraş olabileceği gibi, diğer üretimlerinin yanı sıra ek gelir sağlayan yardımcı bir faaliyet olarak çok kolayca yapılabilir. Türkiye'de "karakovan" denilen kovanlarda üretim yapılmaktaydı. Bu geleneksel arıcılığımız yöreden yöreye değişmekle beraber tamamen doğal şartlarda ve organik üretim yapıldığından tüketiciler tarafından devamlı tercih nedeni olmuştur. Organik arıcılığa hem üretici, hem de tüketici büyük ilgi duymakta. Çünkü, balda kalıntı problemi çok olmakta, bu balların tüketilmesi de insan sağlığına zararlı olmakta. Doğal olarak üretimin artırılması için modern arıcılık teşvik edilmekte. Organik bal üretimi arttıkça ihracatımız artacağı gibi, ihracat miktarı arıcılık potansiyelinin tam olarak kullanılması ile çok daha

